

„DIETOLOGIJA – VISAS MANO GYVENIMAS“

Lietuvos gydytojams dietologams ir dietistams pasisekė. Jų gretose pirmuoju smuiku grojo ir groja ryški asmenybė, gydytoja dietologė, medicinos mokslų daktarė, nusipelnusi Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotoja, apdovanota nusipelnusių Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojo garbės ženklu, Laisvūnė Petkevičienė. Pastarieji metai gydytojos gyvenime gausūs ženklių datų: pedagoginės veiklos penkiasdešimtmetis, beveik trisdešimt metų, kai apgynė medicinos daktaro disertaciją. Tačiau jubiliejai ateina ir praeina. Jų labai nesureikšmina ir pati gydytoja. Bet likimui Laisvūnė dėkinga už jai su teiktą kūrybinę energiją, kurios dėka atlakta daug ir svarbių darbų.

L. Petkevičienė gimė Kretingoje, pedagogų šeimoje. Vėliau šeima persikelė į Šiaulius. Kilusi iš garsios bajorų Šliūpų – gydytojų, literatų, visuomenininkų – giminės, Laisvūnė paveldėjo polinkį į menus, meilę poezijai. Nuo penkerių metų vaidino profesionaliaiame Šiaulių vaikų teatre. Scenoje jau norėti aktorė praleido 10 metų, dalyvavo beveik visuose Šiaulių vaikų teatro pastatymuose. Be to, ji mokėsi muzikos, daug skaitė, aukštėsniosiose klasėse grojo mokyklos mergaičių dūdų orkestre. Būdama dvylukos metų parašė pirmuosius savo eilėraščius. Už literatūrinius rašinius jaunoji kūrėja buvo apdovanota Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto, 1-ojo Respublikinio jaunimo festivalio organizacinio komiteto garbės raštais. Tačiau baigusi Šiaulių Juliaus Janonio vidurinę mokyklą, pasirinko ne dailės ar muzikos studijas, Laisvūnė, paklausiusi mamos patarimo rinktis profesiją, „tinkančią prie visų valdžių“, 1958 m. įstojo į Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą. Čia ji taip pat aktyviai reiškėsi studentų mokslinėje bei kultūrinėje veikloje. Už mokslinius darbus, dalyvavimą studentų saviveikloje ne kartą buvo apdovanota garbės raštais ir diplomas.

Universitete studentei labiau patiko akušerija ir ginekologija, todėl po studijų ir pasirinko šią specialybę. Dirbo Šiaulių greitosios pagalbos stoties gydytoja, vėliau akušere-ginekologe miesto gimdymo namuose. Jauna gydytoja buvo pakviesta dėstyti anatomijos-fiziologijos kursą Šiaulių medicinos mokykloje. Kartu su vyru, buvusiu bendramoksliu, chirurgu Stasiu Pet-

kevičiumi jsitraukė į Šiaulių miesto medikų kultūrinį gyvenimą. Dalyvavo medicinos darbuotojų agitbrigadoje „Taip neturi būti“, skaitovų konkursuose, rengė sporto varžybas. Neapleido ir kito savo pomėgio – poezijos. L. Petkevičienė, dalyvaudama Vinco Kudirkos medikų literatų draugijos poezijos pavasariuose, ne kartą pelnė laureatės vardą. Jos eilėraščiai nuo 1967 m. publikuojami periodinėje spaudoje.

Su šeima 1975 m. persikėlus i į Vilnių, L. Petkevičienė metus dirbo geležinkelio apygardos ligoninės gydytoja. Tačiau likimas kartais negailestingai pakoreguoja tolesnių gyvenimo įvykių seką. Dėl įgytos alergijos toliau ne galėjusi operuoti, gydytoja privalėjo rinktis kitą specialybę. Taip ji atėjo į dietologiją ir šioje srityje darbavosi jau beveik keturis dešimtmečius. Dirbo Vilniaus miesto valgyklų treste, prekybinių organizacijų valdybos gydytoja dietologe. 1983–1988 m. mokėsi VU aspirantūroje. Apgynus disertaciją, jai buvo suteikta aukščiausia gydytojo dietologo kvalifikacijos kategorija. Sveikatos apsaugos ministro kvietimu 1989 m. tapo SAM vyriausiaja specialiste konsultante dietologijai. Šias atsakingas pareigas éjo šešiolika metų. Iki 2005-ųjų dirbo VU Santariškių klinikų Hepatologijos, gastroenterologijos ir dietologijos centro, Dietinio gydymo poskyrio vyriausiaja specialiste gydytoja dietologe, nuo 1999–2013 m. dirbo Santariškių klinikų centro filiale gydytoja dietologe ir dėsté dietetiką ir dietologiją studentams bei kvalifikacijos tobulinimo kursų klausytojams.

Puikūs L. Petkevičienės organizaciniai sugebéjimai atskleidé jai vadovaujant 1989 m. įkurtai Lietuvos dietologų draugijai (LD). Per 15 jos vadovavimo draugijai metų surengtos 26 respublikinės mokslinės-praktinės konferencijos, per 50 seminarų dietistams bei dietetikos technologams, atstovau- ta LDD ir Lietuvos mokslui tarptautiniuose forumuose. Daug dėmesio skirta profesionalių specialistų rengimui ir jų kvalifikacijos tobulinimui. L. Petkevičienė aktyviai dalyvavo, rengiant mokymo programas. Jos iniciatyva Vilniaus aukštesniojoje medicinos mokykloje (dabar Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakultetas) 1995 m. pradéti rengti būsimieji dietistai: nuo 1996 m. Vilniaus aukštesniojoje prekybos mokykloje (dabar Vilniaus kolegijos Verslo vadybos fakultetas) – dietetikos technologai. LDD tapus Europos dietetikos asociacijos federacijos (EFAD) nare, draugijos pirmininké dėmesj sutelké į tarptautinių standartų diegimą, pažangių metodikų skaidą mūsų šalyje.

L. Petkevičienei vadovaujant parengtos maisto higienos, dietinio gydymo organizavimo, gydytojų dietologų, dietistų, dietetikos technologų medicinos normos.

Nuo 2005 m. gydytoja vadovauja Nacionalinės dietetikos federacijai. Savo žinias gilina ir profesine patirtimi dalijasi tarptautinėse konferencijose

bei seminaruose. Pagal Socrates/Erazmus programą Olandijoje Nijmegeno aukštojoje mokykloje ji skaitė paskaitas temomis: „Kompetencija grindžiamas mokymas Lietuvoje“, „Maitinimosi priežiūra“, „Klinikinis maitinimas“, „Paciento/kliento lūkesčių patenkinimas maistu“.

Apie platų L. Petkevičienės profesinės mokslinės veiklos diapazoną byloja ir publikuoti darbai. Ji yra knygos „Senas žmogus šeimoje“ (1999) viena autoriu. Kartu su bendraautore doc. Violeta Merkiene išleido ilgai brandintą „Mitybos medicinos vadovą“ (1999); sudarė „Dietinio gydymo vadovą“ (2000-2001), „Dietinio maisto saugos vadovą“ (2004). 2006 m. iš spaudos išėjo dvi L. Petkevičienės parengtos mokomosios knygos: „Maitinimosi priežiūros vadyba“ ir „Dietetika“. Pastarojoje yra pateiktas autorės sudarytas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos aprobuotas dietologijos terminų žodynas. Šiuo metu spaudai rengiama knyga „Pagyvenusių ir vyresniojo amžiaus žmonių maitinimosi priežiūra“. Gydytoja nuo 1986 m. profesinėje ir populiaroje spaudoje skleidžia dietologijos mokslo žinias bei populiarina tinkamo maitinimosi tradicijas.

L. Petkevičienė savo profesine moksline veikla nusipelnė kolegų, studentų, sveikatos apsaugos organizatorių įvertinimo. Jų žodžiais, gydytojos, mokslininkės, LDD prezidentės atkaklaus darbo déka „Lietuvos dietologija tapo visaverte profilaktinės ir gydomosios medicinos dalimi. [...] Jos rūpesčiu ir iniciatyva Lietuvos dietologijoje įdiegti europiniai dietologijos principai, sukurta nauja maisto kokybės ir saugos užtikrinimo sistema.“ 2005 m. už ilgametę pedagoginę veiklą Vilniaus kolegijos Sveikatos priežiūros fakulteto dėstytoja L. Petkevičienė buvo apdovanota Sveikatos apsaugos ministro Padėkos raštu.

Laisvalaikį gydytoja skiria poetinei kūrybai. Jos eilėraščių pasirodo periodinėje spaudoje; jų išspausdinta Vinco Kudirkos medikų literatų draugijos poezijos rinkinyje „Skrenda paukštė baltplunksnė“ (1991), poezijos almanache „Į vakaro tylą“ (2002), „Iš nakties tamsių akių“ (2008), „Paklydė metai“ (2013), išleista atskiromis knygelėmis „Laumžirgių šokis“ (1993), „Žvirblis Kika tvarkdarys“, „Paskutinis tango“ (2005). Laisvūnė yra ir puiki poezijos skaitovė. Radijo eteryje dažnai skamba kompozitoriaus Algimanto Raudonikio dainos „Paskutinis tango“, „Paklydė metai“, kurių žodžių autorė – Laisvūnė Petkevičienė.

Kas artimiau pažsta daktarę Laisvūnę, žino, koks neišmatuojamas ir jvariapusiškas jos pasaulis, pradedant profesine veikla, baigiant poetinės kūrybos blyksniais. Ji didžiuojasi savo bajoriška kilme. Kaip ir kiekviena mama, motulė, džiaugiasi savo užaugintom atžalom – dukra Junita ir sūnumi Modestu, anūkais Monika, Pauliumi, Agota ir Povilu.

Sakoma, kad gyvenimas šypsotusi, reikia ir jam dovanoti savo gerą nuo-
taiką. Pridėjus dar žemaitišką užsispypimą bei entuziazmą, sékmė tampa
nuolatinė viešnia. Atrodo, kad Laisvūnė pagavo savo profesinės bei kūrybi-
nės sékmės paukštę.

*Lietuvos medicinos bibliotekos direktorė
Salvinija Kocienė*

„DIETETICS – IT'S MY LIFE“

Laisvūnė Petkevičienė – a president of National Dietetic Federation, doc-
tor of medical sciences, poetess, deeply socialized person, already three
decades is committed to dietetics muse: 15 years she was a president of Li-
thuanian Dietetic Association founded in 1989, from 2005 – a president of
National Dietetic Federation.

Published works proclaim abour wide range of professional scientific
activity of L. Petkevičienė: „Old Person in Family“ (1999, with co-author),
„Guide of Nutrition Medicine“ (1999, with co-author), „Guide of Dietary
Treatment“ (2000–2001), „Guide of Dietary Food Safety“ (2004), workbo-
oks „Management of Nutritional Attendance“ and „Dietetics“ (2006). Pre-
sently the book „Nutritional Attendance of Elderly and Elders“ is being pre-
pared for the press. Due to anxiety and initiative of medical woman L. Pet-
kevičienė European principles of dietetics were introduced into Lithuanian
dietetics, new security system of food quality and safety was created. In
2005 assistant professor and lecturer of Vilnius College Health Care Faculty
dr. L. Petkevičienė was awarded with honourable mention of Health Minis-
try for a long year pedagogical activity.

Leisure time L. Petkevičienė, medical woman, devotes to poetical crea-
tion. Her verses arise in periodical press; they are printed in poetry alma-
nacs, issued in separate books: „The Dance of Luck-Flies“ (1993), „Sparrow
Kika Steward“, „The Last Tango“ (2005). Songs, created by musician Algimantas
Raudonikis, on the basis of L. Petkevičienė's poetry „The Last Tan-
go“, „Lost Years“ and other often sound on the airwaves.

- Papildyta ir perspausdinta iš: „Laisvūnė Petkevičienė: bibliografijos rodyklė“. Vil-
nius, 2007.